

KOTIMAA

• Toimitussihteeri: Matti Huuskonen, Henrik Suni
 • Ulkoasu: Anne Hopsu
 • Kuvatoimittaja: Maria Lähtenmäki

Järjestöt: Vuonna 1905 perustettuun kansainväliseen rotaryjärjestöön alettiin ottaa jäseneksi naisia vasta vuonna 1989

”Herrakerhon” huipulle

Rotareilla on maine kansainvälisenä hyväntekeväisyysjärjestönä mutta myös pienen piirin herrakerhona. Nyt maailmanlaajuiseen johtokuntaan on valittu Virpi Honkala Raahesta.

Pauliina Grönholm HS

JOSSAIN päin Intian Andra Pradeshin osavaltion alueella on kylä, jonka kaivon kyljessä lukee Virpi.

Kaivon ovat hankkineet Lapin ja Oulun piirin rotaryklubit. Se oli Virpi Honkalan ensimmäinen kansainvälinen projekti rotarina.

”Olin siitä kaivosta valtavan ylpeä. Siitä saa 1 000–2 000 asukasta juomavettä joka päivä”, Honkala kertoo.

”Ennen kaivoa naiset joutuivat kävelemään ruukut päänsä päällä kymmenen kilometriä päivittäin. Rotareiden avustuksella liki jokaiseen kylään saatiin kaksi kaivoa, yhteensä 133.”

HONKALA valittiin kesäkuussa maailman rotaryjärjestön johtokuntaan ensimmäisenä suomalaisena naisena.

Saavutusta voi pitää merkittävänä, sillä rotareilla on perinteisesti ollut maine eliitin herrakerhona. Järjestön 17 hengen johtokunnassa on ollut vuosien saatossa vain muutama nainen.

Ensimmäinen nainen rotarien johtokunnassa oli ranskalainen Catherine Noyer-Riveau vuonna 2008–2010. Tämän vuoden kesäkuussa johtokuntaan valittiin kuitenkin kertaheitolla peräti kuusi naista. Kausi on kaksivuotinen ja alkaa heinäkuussa 2020.

”Koskaan järjestön historiassa ei ole ollut johtokunnassa yhtä monta naista”, Honkala sanoo.

Kolmen vuoden päästä joku heistä voi nousta koko järjestön presidentiksi, sillä sääntöjen mukaan presidentti valitaan entisistä johtokunnan jäsenistä.

Ylipäätään naiset hyväksyttiin jäseneksi 114-vuotiaaseen järjestöön vasta vuonna 1989. Silti naisten osuus jäsenistöstä on edelleen vain 23 prosenttia.

Suomessa naispuolisia rotareita on vielä vähemmän, vain noin 15 prosenttia. Suomessa on myös yhä useita rotaryklubeja, joissa ei ole jäsenenä yhtään naista. Sitä Honkala pitää harmillisena. Hän itse toimi rotareiden valtakunnallisena puheenjohtajana vuosina 2012–2013.

”Pidän tärkeänä, että johtopaikoilla on naisia, koska tämä on ihmisten järjestö. Ja olisihan tietysti historiallista, jos järjestön presidenttinä olisi joku päivä nainen.”

Honkala ei kuitenkaan osaa pitää valintaansa erikoisena.

”Olen hirmu huono barrikadelle nousija, vaikka olen elänyt miehisessä maailmassa koko elämäni: lapsena, koulussa pitkän matematiikan opinnoissa, kirurgina työelämäni.”

ROTARIEN toiminnan perustana ovat paikalliset rotaryklubit, joiden jäseniksi pääsee vain kutsulla. Suomen rotareiden sivulla kerrotaan, että jäseneksi kutsuttavat ovat ”paikkakuntiansa hyvämaineisia ammattimiehiä ja -naisia”.

Tunnettuja rotareita ovat olleet ainakin Jean Sibelius, Risto Ryti ja Arvo Ylppö sekä nykyistä muun muassa Kari Raivio ja Raimo Ilaskivi. Presidentti Sauli Niinistö on rotareiden kunniajäsen.

Siihen nähden, miten vaikutusvaltaista väkeä rotareihin kuuluu, itse järjestö on ollut julkisuudessa melko näkymätön. HS:n arkistohaun perusteella rotaryjärjestö mainitaan liki yksinomaan kuolinilmoituksissa.

”Rotareiden kulttuuriin on ehkä perinteisesti kuulunut, että hyvää tehdään mutta siitä ei paljon julkisuudessa huudella”, Honkala kertoo.

”Esimerkiksi historikista selviää, että moni paikallinen rotarivaikuttaja takasi aikoinaan oman alueensa vähävaraisten nuorten opintolainoja ihan henkilökohtaisesti, mutta ei siitä kauheasti kerrota minnekään.”

JÄSENEKSI valitulta ei Honkalan mukaan vaadita enää niin paljon kuin aiemmin.

”Yleisesti ottaen jäseneksi voidaan kutsua henkilö, joka sitoutuu järjestön arvoihin ja voi antaa panoksensa tälle toiminnalle. Koko ajan olemme kuulolla siitä, mistä saamme uusia jäseniä.”

Tätä nykyä monilla rotaryklubeilla on verkkosivullaan lomake, jolla jäsenyyttä voi hakea. Etenkin nuoria kaivataan mu-

”Kun tehdään yhdessä, saadaan asioita aikaan”, sanoo lääkintöneuvos Virpi Honkala rotarien ajattelusta.

VIRPI HONKALAN KOTIALBUMI

Intian Andra Pradeshin osavaltioon saatiin Oulun ja Lapin piirin rotarien avustuksella 133 kaivoa.

kaan toimintaan. Valtaosa jäsenistä alkaa olla 50–60-vuotiaita.

”Ikärakenne alkaa olla sellainen, että nuoria jäseniä kaivataan. Sillä turvataan toimintaa jatkossa.”

Honkalan houkutteli järjestöön vuonna 2001 hänen miehensä Matti Honkala, joka sai piirihohtajana kutsun Yhdys-

valtoihin koulutukseen ja otti vaimonsa mukaan.

”Olin Mattin kautta nähnyt rotarytoimintaa, mutta ne olivat olleet lähinnä juhlia ja kekkeireitä. Kun sitten Yhdysvalloissa näin, mitä kaikkea rotarit maailmalla tekevät, halusin mukaan edistämään sitä.”

ROTARIT ovat myös taloudellisesti vaikutusvaltaisen järjestö. Järjestön ylläpitämisen säätiön kautta kanavoidaan Honkalan mukaan maailmanlaajuisesti 350 miljoonaa dollaria vuodessa erilaisiin hankkeisiin.

Suurin yksittäinen kansainvälinen hanke on polion ehkäisyhanke. Järjestö kerää siihen varoja vuosittain 50 miljoonaa eu-

roa ja toimii yhteistyössä Maailman terveysjärjestön WHO:n, Unicefin ja Bill & Melinda Gates Foundationin kanssa. Tavoitteena on poistaa polio maailmasta.

Suomalaiset rotarit lahjoittavat kansainväliselle rotarysäätiölle keskimäärin 300 000 dollaria eli noin 275 000 euroa vuodessa, Honkala kertoo. Hän arvioi, että vähintään saman verran lahjoitetaan paikallisiin kohteisiin tai säätiön ulkopuolelle ulkomaisiin kohteisiin.

Tämän lisäksi vaihto-oppilaiden kustannukset ovat Honkalan mukaan noin 300 000 euroa vuodessa.

JULKISUUDESSA rotarit tunne- taan kuitenkin ennen kaikkea kansainvälisestä nuorisovaihdosta ja nuorten johtajien koulutuksesta.

Rotarit järjestävät vuosittain lähes jokaisella suureholla paikkakunnalla jonkun nuoren vaihto-oppilasvuoden ja ottavat samalla vastaan toisen nuoren jostain päin maailmaa.

Honkaloilla on ollut rotariurallaan kotonaan viisi vaihto-oppilasta: kolme Yhdysvalloista, yksi Australiasta ja yksi Turkista. Turkkilaisen ”vaihto-oppilaslapsensa” kanssa he pitävät edelleen yhteyttä ja osallistuivat myös hänen häihinsä.

”Tiedän omasta kokemuksesta, että vaihto-oppilasvuosi voi olla käänteentekevä nuoren elämälle”, Honkala kertoo.

”Haluan oikeasti tehdä hyvää.”

KAI TIRKKONEN

Kuka?

Lääkintöneuvos Virpi Honkala

- Syntynyt Nokialla 1951. Asuu Raahessa.
- Työskennellyt Raahen sairaalan kirurgiylilääkärinä vuoteen 2014 ja sairaalan johtavana lääkärimä 1989–2010. Nyt eläkkeellä.
- Raahen rotaryklubin jäsen vuodesta 2001. Suomen rotaryjärjestön puheenjohtaja 2012–2013. Valittu kansainvälisen rotaryjärjestön johtokuntaan kaudelle 2020–2022.
- Naimisissa. Puoliso Matti Honkala on niin ikään rotaryjärjestön aktiivi. Parisuunnalla on kaksi aikuista tytärtä ja yksi lapsenlapsi.
- Pitää The Beatlesista. Lempikappale on *All You Need Is Love*.

1989–2010. Työkiireistä huolimatta hän pukeutui viikoittain kotipaikkakuntansa Raahen klubin presidentin kääntäisiin ja johti kokouksia.

"Kokoukset olivat henkireikä kiireen keskellä. Aina palasin sieltä virkistäytyneenä ja mukana uutta puhtaa töihin. Kuulin ensimmäisenä luentoja aiheista, jotka ovat vasta tuloillaan", Honkala sanoo.

"Esimerkiksi mikromuovista kuulin rotaryklubilla esitelmän ennen kuin siitä edes puhuttiin julkisuudessa."

Honkalan puheessa vilahdtelee verbi *palvelta*. Se on osa rotariretoriikkaa ja -ideologiaa. Järjestön tunnuslause kuuluu "Service above self", suomeksi "Palvelu itsekyyden edelle".

"Mun *driving force* [kantava voima] on oikeasti halu tehdä hyvää. Se, että voin toimia katalysaattorina ja saattaa ihmisiä yhteen maailman eri puolilta. Yhdessä me voimme tehdä jotain hyvää ja isoa."

KAIVON lisäksi Intiaan liittyy toinenkin Honkalan lempihanke: Punen kaupungin ympäristössä sijaitsevaan Pingorin kylään rakennettiin viisi vuotta sitten sadevedenkeruualtaat.

Monsunisaateet ovat alueelle tyypillisiä, mutta vettä ei silti riitä ympäri vuoden.

Kun Honkalat kävivät kylässä vajaa vuosi sitten, koko kylä oli ottanut hyvinvoinnissa ison harppauksen. Kylään oli muun muassa istutettu taimitarha, rakennettu koulu ja perustettu markkinaosuuskunta, joka kasvattaa luomuvihanneksia ja myy ne kaupunkiin ilman välittäjiä.

"Se vahvistii uskoani, että kun tehdään yhdessä, saadaan asioita aikaan. Että se, mitä me pöytäkokouksissa rauhan rakentamisesta ja köyhyyden lievittämisestä, ei ole pelkkää puhutusta vaan todella tehtävissä. Se on toimintaa."

Luonto: Eläimet on tarkoitus siirtää totutustarhaan Venäjälle

Amurinleopardien vapauttamista tutkitaan

MARKKU BUSSMAN / KORKEASAARI

Kyseessä on yksi uhanalaisimmista kissapedoista. Korkeasaaren eläintarhassa leopardeja on kaksi.

Jukka Perttu HS

KORKEASAAREN eläintarha tutkii amurinleopardien vapauttamista luontoon, kertoo eläinten hoidon ja suojelun johtaja Nina Trontti Korkeasaaresta.

"Olen innoissani tästä", Trontti sanoo.

Amurinleopardi on yksi uhanalaisimmista kissapedoista ja eläinten luontoon vapauttamisen tarkoituksena on lisätä luonnonkannan geeniperimän monimuotoisuutta.

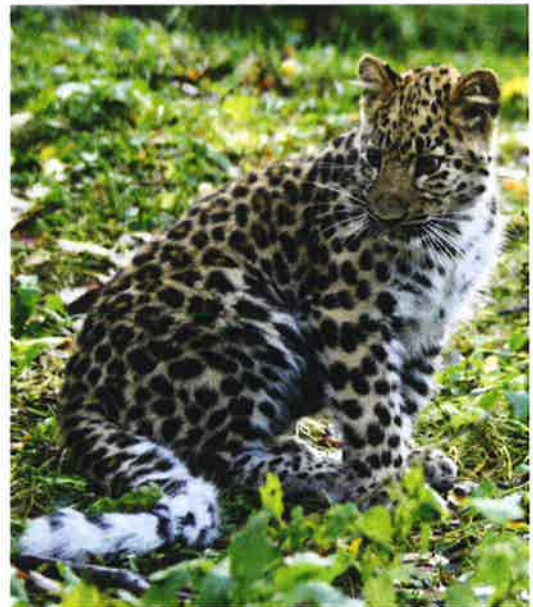
Eläintarhoissa elävän amurinleopardikannan geeniperimä on nykyisin monimuotoisempaa kuin luonnonkannan, Trontti kertoo.

LUONNOSSA amurinleopardeja on ollut 1970-luvulta lähtien vain 25–40 yksilöä, mutta viime vuosina kanta on elpynyt.

Tuoreimmissa laskelmissa Itä-Venäjän ja Kiinan raja-alueelta löytyi 84 aikuista ja 19 nuorta leopardia.

Korkeasaari on mukana leoparden luontoonpalautusprojektissa, ja amurinleopardin suojelukoordinaattori Jo Cook saapuu Korkeasaaren perjantaina edistämään palautushanketta.

Cook etsii eläintarhoista sopivaa leopardinaarasta ja -urosta, jotka olisivat sopiva pari tuottamaan jälkeläisiä. Eläinten on oltava sopivan ikäisiä, eivätkä ne saa olla liian läheistä sukua keskenään.

Pentuiäinen amurinleopardinaaras Korkeasaarissa vuonna 2007.

Kun pari valitaan, ne asetetaan elämään samaan eläintarhaan. Jos ne saavat pentuja, pari siirretään totutustarhaan eli luontoonpalautustarhaan Venäjälle Kiinan rajan lähelle.

TOTUTUSTARHA on syrjäinen paikka, jossa tarkoituksena on, että eläimet välttyvät ihmiskontaktilta, etteivät totu ihmisiin.

Totutustarha-alueelle mahtuu kaksi paria kerrallaan. Luontoonpalautustarhassa syntyneet poikaset vapautettaihin luontoon sopivassa iässä. Palautusikä olisi puolentoista vuoden ja vuoden ja kahdeksan kuukauden välillä, Trontti kertoo.

Poikasten on opittava totutus-

tarhassa ensin metsästystaitoja, jotta ne selviävät luonnossa.

Vapautusalue on suojelualue Venäjän ja Kiinan raja-alueella. "Siellä on niille runsaasti riistaa," Trontti kertoo.

KORKEASAARESSA on kaksi amurinleopardia, mutta ne eivät sovi vapautusprojektin kantariksi, koska ne ovat siihen turhan iäkkäitä.

Trontti kuitenkin toivoo, että kantapariksi valitut eläimet tuotaisiin Korkeasaareen lisääntymään, ja siirrettäisiin sitten siltä Venäjälle luontoonpalautustarhaan.

Tavoitteena on, että eläimet siirrettäisiin Venäjälle totutustarhaan vuonna 2021.

Koulut: Opettaja sai potkut tartuttuaan muita lyöneeseen oppilaaseen

Kiista opettajan potkuista jatkuu

Mia Rouvinen HS

KERAVAN kaupunki valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen erityisluokanopettajan irtisanomista koskevista tapauksesta.

Keravan perusopetusjohtaja irtisanoi opettajan ilman varoitusta lokakuussa 2017 oppilaan kiinnipitotapausten takia. Tapaus sai alkunsa, kun opettaja tarttui kiinni luokkakaveritaan lyöneeseen oppilaaseen.

Irtisanotto opettaja vaati päätökseen oikaisua kaupungin

kasvatus- ja opetuslautakunnalta ja valitti sitten Helsingin hallinto-oikeuteen.

Oikeus kumosi irtisanomispäätöksen ja lautakunnan hylkäävän päätöksen kesäkuussa.

Tiistai-iltana kokoontunut Keravan kaupunginhallitus käsittelee asiaa esityslistan lisäasiaina.

Kaupunginhallituksen puheenjohtaja Samuli Isola (sd) korostaa, että kaupungin prioriteettina on aina ensimmäisenä lapsen etu ja turvallisuus.

"Päätimme jatkaa prosessia korkeimpaan hallinto-oikeuteen

asti, sillä kaupunki katsoo toimineensa tilanteessa oikein. Kyseessä oli erikoislaatuinen tilanne, jossa oli perustee nopealle irtisanomiselle", hän sanoo.

Isolan mukaan kyse on erityisesti hallinto-oikeuden tulkinasta, onko kaupunki toiminut irtisanomistilanteessa oikeassa prosessissa ja onko pikaiselle irtisanomiselle ollut erityisen painavat syyt.

"Kaupungin mukaan näin on, ja nyt on korkeimman hallinto-oikeuden syytä määrittellä nämä asiat."

Hän oli vaihto-oppilaana Yhdysvaltojen Virginiassa vuosina 1968–1969. Lääkäriin urasta Honkala haaveili jo nuorena ja oli siksi valinnut pitkän matematiikan, mutta Suomessa hänen fysiikanopettajansa katsoi, ettei fysiikan opiskelu kuulunut tytölle.

"Hän ohitti meidät täysin ja keskittyi poikien opettamiseen. En ymmärtänyt siksi fysiikasta höykäsen poläystä."

Vaihto-oppilasvuonna Honkala valitsi fysiikan oppiaineeseen heti kun mahdollista. Opettaja oli sillä kertaa toista maata ja kannusti tekemään myös erilaisia kokeita.

"Vaihto-oppilasvuoden jälkeen kirjoitin sitten fysiikan. Sain reaalisti laudaturin ja pääsin lääkäriksi. Se oli sillä tavalla elämäni muuttava kokemus. Sen vuoden aikana opin myös englannin kielen, josta osasin entuudestaan vain Beatlesin sanat. Se kielitaito kannattelee minua yhä."

TÄRKEIN rotareiden toimintamuoto ovat kuitenkin viikoittaiset kokoukset. Säännöllisissä kokouksissa eri ammattiryhmiä koostuvat jäsenet pitävät toisilleen esitelmää ajankohtaisista aiheista.

Nyt eläkkeellä oleva Honkala työskenteli Raahen sairaalan kirurgiylilääkärinä eläkkeelle siirtymiseensä asti ja sairaalan johtavana lääkärimä vuosina